

číslo 11, ročník 1996

- G. Vithoulkas: *Případ bronchitidy*, str. 3
E. Whitmont: *Využití snů při homeopatickém předepsání a provingu*, str. 8
S. Cartwright: *O povaze homeopatie*, str. 12
E. C. Whitmont: *Infekce nebo miasma?* str. 19
H. Pokorná: *Smutný příběh s dobrým koncem*, str. 27
V. Lukáš: *Případ vlastního syna*, str. 29
J. Čehovský: *Recenze - Duch homeopatie*, str. 32

Nestátní zdravotnické zařízení v Praze 7 **přijme praktického lékaře**. Homeopatické vzdělání vítáme, není podmínkou. Informace na tel. 877 520.

Ve dnech 18.-20. 10. 1996 v Bratislavě (Slovenská homeopatická společnost, tel. 07/5217080) a 25.-27. 10. 1996 v Brně (Centrum pro šťastnou rodinu, 05/41241159) pokračují **přednášky Dr. Seghala**. Přihlášky na uvedených číslech.

Hahnemannova nadace ve spolupráci s London College of Classical Homeopathy zahajuje v roce 1997 nový **dvouletý kurs klasické homeopatie**. Vyučují naši a angličtí lektori. Adresa: Hlavní 61, 624 00 Brno, tel. 05/41241159.

IDVPZ oznamuje **termíny Konzultačních dnů v klasické homeopatii**. Budou se konat v brněnském Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, a to: 18.-19. ledna, 15.-16. února, 15.-16. března, 19.-20. dubna, 17.-18. května a 14.-15. června 1997. Ubytování zajištěno (90 Kč za osobu a noc), cena jednoho víkendu je předběžně 300 Kč. Písemné či telefonické objednávky na adrese: Dr. Rostislava Helešicová, katedra farmacie IDV PZ, Vinařská 6, 656 02 Brno, tel. 05/43321307 l. 5301

I nadále je možné připojit se k víkendovému **kurzu konstituční hom. léčby**, který organizuje každý měsíc Alternativa v kongresovém sále nemocnice na Homolce (Roentgenova 2, Praha 5) ve spolupráci s IPVZ. Ukázky našich úspěšných případů na videu (cukrovky, ekzémy, astma atp.), práce s českým Repertoriem, přednášky o lécích s videoukázkami ověřených případů a jejich kontrol. Opakování léku atp. Telefonické informace a přihlášky do redakce Alternativy.

Termíny: 19.-20.10., 19-17.11., 7-8.12.

HOMEOPATIE č. 11. Čtvrtletník pro klasickou homeopatii, 1996.

Redakční rada: MUDr. Pavel Běleš, MUDr. Pavel Dufek, MUDr. Zuzana Hankeová, MUDr. Galina Krejčová, MUDr. Josef Kreml, MUDr. Hana Pokorná, MUDr. Petr Pudil, MUDr. Zuzana Škodová, MUDr. Radek Růžička, MUDr. Luděk Ryba. Redaktor Mgr. Jiří Čehovský.

Vydává nakladatelství ALTERNATIVA, Elišky Přemyslovny 380, 156 00 Praha 5

tel.: (02) 592301 l. 205, tel./fax: (02) 4025961

e-mail: alternativa@ecn.cz, http://www.ecn.cz/alternativa

Autorské příspěvky a písemné i telefonické objednávky předplatného přijímá redakce.

Cena jednoho výtisku včetně poštovního je 35 Kč. Objednávku časopisu uskutečňte zasláním ceny čtyř čísel, t.j. Kč 140, složenkou typu C na adresu nakladatelství.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha, č.j. NP 1865/1993 ze dne 29.9.1993

© Alternativa, 1996

Seminář v Celle: Případ bronchitidy

George Vithoulkas

Tento případ je přepsán z kolekce videopřípadů ze semináře v Celle s laskavým svolením nakladatele Ulricha Burgdorfa. Převzato z časopisu The Homoeopath. Přeložila MUDr. Hana Chocholatá

Videozáznam rozhovoru

(Terapeut): V červnu 1987 bylo pacientovi předepsáno Kalium carbonicum 200C na akutní pneumonii a bronchitidu. Po počáteční reakci došlo u pacienta k všeobecnému zlepšení na energetické úrovni i v mentální kapacitě. Zlepšení trvalo do listopadu 1987, kdy došlo k dalšímu vzplanutí pneumonie. Pacient si vzal opět Kalium carbonicum 200C a zlepšení trvalo do února 1988, kdy opět onemocněl zápallem plic. Pacient opět dostal Kalium carbonicum. Nejdříve v potenci 200C, na kterou nereagoval, poté v potenci 1M, která mu pomohla. Avšak po podání potence 1M měl pacient 3 dny tak ztuhlý krk, že nemohl vůbec hýbat hlavou. Musel sedět víceméně ve stejné poloze celé tři dny. Poté se jeho stav začal pomaličku zlepšovat a po třech týdnech ztuhlost krku vymizela.

(GV): Užíval pacient během této doby nějaké další léky?

(Terapeut): Pacient se dále zhoršoval až do dubna 1988, kdy opět zkusil Kalium carbonicum 30C a 200C. Poté co vzal lék v těchto potencích, měl sen, ve kterém byl velikým kamenem. Ve snu mu byla neustále pokládána jedna otázka, na kterou odpovídal znova a znova: „Víš velmi dobře, že to nemohu udělat.“ Avšak jeho plicní potíže se zlepšily. V červenci 1988 se symptomy bronchitidy opět zhoršily a byly doprovázeny velmi těžkým kašlem.

(GV): Pokračoval dále v kouření v období mezi nemocemi?

(Terapeut): Ano, kouřil po celou tu dobu.

(GV): Hodně?

(Terapeut): Ano.

Poté, co vzal Kalium carbonicum, měl sen, ve kterém byl vypáleným kamenem, keramickou figurkou, ale tentokrát měl kámen obličej a paže. V prvním snu byl pouhým kamenem, ve druhém byl figurkou s obličejem a pažemi. Ve druhém snu nemluvil, nebyla zde žádná komunikace. V tomto období s kašlem pacient užil Kalium carbonicum v potencích 6c nebo 12c v intervalech tří až čtyř dnů. V lednu 1989 mu zjistili vysoký krevní tlak 220/120, ale to byl starý symptom, krevní tlak měl vždy tak vysoký. Poté si vzal lék Strontium carbonicum 12x, po kterém se jeho krevní tlak snížil na 180/90. V únoru opět onemocněl bronchitidou a opět užil Kalium carbonicum 12c. Léčba měla pouze slabý účinek na jeho bronchitidu a vysoký krevní tlak. Poté si vzal Strontium opět v potenci 12x. Po několik posledních let trpěl pacient bolestmi hlavy, které začíná-

ly na šji a doprovázely je pálivé bolesti v obličejí. Běžně tyto bolesti začínaly v okamžiku, kdy jeho poslední zákazník opustil obchod. Pacient je velmi citlivý na studený vzduch, zvláště v oblasti hlavy a plic. Dokonce i velice krátká doba ve studeném vzduchu mu může způsobit uvedené potíže. Nejde jen o bolesti hlavy, jedná se o celkové zhoršení studeným vzduchem.

(GV): Než budete pokračovat, rád bych se pacienta zeptal, a je potřeba, aby odpověděl velmi upřímně, jestli pil v této době kávu?

(Terapeut): Ne normální, ale instantní ano.

(GV): Kolik šálků denně?

(Pacient): Čtyři nebo pět.

(Terapeut): Pacient začne kašlat ve chvíli, kdy teplota klesne pod 18° C. Na druhou stranu pociťuje zlepšení čerstvým vzduchem, pokud je jeho teplota nad 18° C. Bolesti v obličejí se větrem zlepšují. Má také potíže se žaludkem, které jsou spojeny s bolestmi v obličejí. Tyto bolesti se střídají: pokud je má v obličejí, potíže se žaludkem zmizí, a potíže se žaludkem a bolesti obličejí jsou lepší, když má pneumonii. Zhoršuje se po tučném, které je příčinou jeho problémů se žaludkem a obličejem. Tučná a kořeněná jídla u něho vyvolávají plynatost. Bolesti v obličejí se zlepší, když pacient leží. Předtím, než se projeví bolesti hlavy, se cítí velmi ospalý. Řekl, že je impotentní a že jeho touha a schopnost se v posledních třech letech zmenšily. Nyní, místo aby byl impotentní v 50% času, je impotentní z 99%. Jeho schopnost dosáhnout erekce se vždy o trochu zmenšila při každém styku. Považuje se za milou, příjemnou osobu, ale jeho rodina s tím nesouhlasí. Chce být sám, chce se schovat.. Měl záchvaty kašle každou noc, začínaly v 1.00 hod a opakovaly se co hodinu až do 5.00 hod. Aby mohl usnout, musí být teplota místnosti nad 18° C. Má sklon k beznadějí a zdá se mu těžké být v dobré náladě, mít dobrou náladu mu není „dovolené“. Je snadno zranitelný. Má v krku bolestivá místa, v nichž vzniká jeho kašel, a to zvláště poté, co mnoho mluvil. Nosem necítí nic.

To je všechno.

(GV): Mám pouze dvě otázky. První, proč pijete tolik kávy? Vy víte, že káva antidotuje léky, proč tedy stále pokračujete v pití tak velkého množství kávy?

(P): Nemyslím si, že by instantní káva antidotovala léky.

(GV): Instantní nebo neinstantní, v kávě je kofein! Pokud člověk pije čtyři nebo pět šálků kávy denně - a já jsem rozuměl, že vy pijete šest šálků denně - takové množství kofeinu antidotuje jakoukoliv léčbu. Instantní káva je stejně špatná jako jakýkoliv jiný druh kávy.

Druhá otázka: Protože jsme o tom mluvili před dvěma roky v Allonisos, víte, že s vaší kondicí, pokud budete pokračovat s tak silným kouřením, se sám zabijete. Ale vy stále kouříte! Proč? Když jste se jednou rozhodl, že se vaše zdraví může a musí zlepšit, potom musíte udělat dvě věci: přestat pít kávu a přestat

kouřit. To je všechno, co musíte udělat, já udělám to ostatní. Zcela zapomeňte na kávu. Můžete pít čaj nebo cokoli jiného, kromě kávy, ať už v jakékoliv formě.

(Terapeut): Říká, že pije kávu bez kofeinu.

(GV): Ale pokud pije pět nebo šest šálků denně, je to stále ještě mnoho kofeinu.

Analýza

(Otázka 1): A co čaj? Neobsahuje také kofein?

(GV): Ano, oba nápoje obsahují kofein, ale ze studií kofeinu, který jsme přednesli na kongresu v Aténách, jsme zjistili, že nejdůležitější je množství a druh kofeinu, který pacient vypije. Došli jsme k závěru, že pražená káva mnohem pravděpodobněji získá zvláštní vlastnosti, které zesilují účinek kofeinu. Mimochodem, pacient, kterého jsme právě viděli na videu, mi venku řekl, že mu káva skutečně pomáhá při neuralgiích; kdykoliv měl bolesti hlavy nebo neuralgie, káva ho bolestí zbavila. Nevím proč je tomu tak. Nevím proč účinek kofeinu v kávě je jiný než v čaji. Možná proto, že když pijete čaj, množství kofeinu z lístků je menší, než množství, které získáte z kávové sedliny. Zdá se, že rozhodujícím není kolik kofeinu lístky nebo káva obsahují, ale kolik kofeinu projde do nápoje během vaření. Když pak pijete kávu, pijete vše, je v ní všechen kofein z použitých zrn, zvláště v kávě instantní. Vím, že pokud na vás káva účinkuje a dodává vám povzbuzení nebo podobný pocit, je jenom otázka času, kdy bude lék definitivně antidotován.

(Otázka 2): A co když je člověk citlivý na čaj, čínský čaj?

(GV): Ano, pokud máte případ, kdy je pacient skutečně citlivý na čaj nebo něco jiného, např. česnek, potom prokáže reakci při sebenepatrnějším množství. Když se cítím velmi unavený, napiji se kávy, abych získal alespoň trochu energie; káva účinkuje, avšak zároveň antidotuje léčbu. Pokud budu pít kávu vícekrát denně, začnou mě bolet záda a dostanu lumbago. Pokud vypiji pouze jeden šálek kávy měsíčně, nebude to mít žádný vliv, ale pokud vypiji čtyři šálky kávy denně, budu vzhůru celou noc. Proto nemá-li být léčba narušena, je velmi důležité pacientovi říct, že káva je pro něj zakázána.

Tento velmi milý pán, kterého jste na videu viděli, byl s námi na semináři v Allonisos v roce 1987, tj. téměř před rokem a půl, kde jsme brali jeho případ. V té době měl zrovna horečku, ale po předepsaném léku se cítil za pouhé tři dny, tj. při dalším rozhovoru, mnohem lépe. To nám dokazuje, že lék byl správný, že účinkoval. Nyní, v červnu, přišel a řekl mi, že v listopadu měl relaps. Velmi mě překvapilo a zdálo se mi podivné, že se účinek léku v potenci 200C, který předtím tak dobře účinkoval, vyčerpá v průběhu pěti měsíců. Pacient si poté vzal Kalium carbonicum a cítil se lépe. Ale po třech měsících se potýže zase vrátil. To je důkaz, že kofein zjevně antidotoval účinek léku. Poté, co se relaps objevil

po čtvrté nebo po páté, řekl jsem, že musí přestat pít kávu. Pokud by popřel pití kávy, nevěřil bych mu, protože jsem si byl jistý v tom, co se v jeho případě děje. Nicméně, nejdůležitější bylo zjistit pravdu, a proto jsem apeloval na jeho poctivost ke mně. Pokud by kofein nebyl antidotujícím prvkem, potom bych musel pátrat po jiném antidotujícím vlivu.

Existují některé zákony či pravidla, která nemůžeme opominout, protože jsou jednoduše nepopíratelná. Také v homeopatii jsou různé zákonitosti, které nemůžete ignorovat. Tyto zákonitosti nejsou vždy jednoduše viditelné, protože pacienti často dostanou tolik různorodých léků, že nakonec nevíte, co se v jejich případě děje. Ale pokud jednou víte, co v pacientově případě děláte, věci dostanou smysl a vy pochopíte, který zákon musíte následovat. Kalium carbonicum je hluboce působící, správný a konstituční lék u tohoto pacienta; proto účinek léku měl trvat přinejmenší jeden rok. Pochopil bych, kdyby nám řekl o relapsu po roce a půl nebo po dvou letech, protože to už by mohl být účinek léku „vyčerpán“.

Jeho příznaky jsou nyní mnohem složitější, takže je těžké říci bez zaváhání, že potřebuje lék Kalium carbonicum. Tento druh mlhavých, neurčitých diagnostických obrazů většinou vznikne poté, co původní symptomatologie pacienta byla ovlivněna mnoha různými léky.

A nyní, když vezmete v úvahu všechna tato fakta, jak budeme v tomto případě postupovat? Uvědomte si, že jde o případ chronické bronchitidy doprovázené bronchiálním astmatem, proto kouření, nejen velké, ale jakékoliv kouření, není dovoleno. Pokud by se mě někdo zeptal, zda se domnívám, že kouření antidotuje léčbu, řekl bych ano, ale ne v průběhu čtyř nebo pěti měsíců. Kouření by muselo trvat minimálně jeden rok. A protože vím, že by kouření nemělo tak rychlý účinek, bylo mi jasné, že antidotujícím prvkem byla káva.

Pokud pacient nepřestane pít kávu a kouřit, organizmus se vyčerpá. Nakonec po tolika relapsech dokonce ani správný lék nebude již příliš účinkovat, přinejmenším ne po dlouhou dobu, protože organizmus bude vyčerpán. Pokud organizmus již nereaguje na lék, potřebujete jiné léky, které by ho pozvedly, postrčíly. Tak se ženete do problémů. Podáte tenhle lék a tamten lék a začnete se pohybovat dokola v kruzích, protože když existuje mnoho antidotujících vlivů, organizmus již nemá stejnou sílu reagovat, jako měl kdysi.

(Otázka 3): Je skutečně možné mu pomoci při tak velké spotřebě kávy a cigaret? Zjevně trochu propadl těmto věcem. Navrhoval bych podat mu po nějakou dobu lék Nux vomica, zejména proto, že Nux vomica pokryje jeho citlivost na chlad, zvláště citlivost hlavy. Myslím si, že byste měl zvážit lék Nux vomica jako konstituční lék.

(GV): To je velmi dobrý nápad. Nux vomica je dobrým lékem pro našeho pacienta. Zdá se, že pacient potřebuje stimulaci. Pije velmi mnoho Coca-Coly a kávy, aby mohl pracovat. Takže, co uděláme? Předepíšeme mu lék Nux vomica?

(Otázka 4): Navrhuji podávat Kalium carbonicum LM denně, večer.

(Otázka 5): Zním případ člověka, který také velmi kouřil a dostal lék Nux vomica, a ten mu umožnil pokračovat v kouření více a více cigaret (smích). Rok na to dostal rakovinu plic.

(GV): Jak víte, že to byl lék Nux vomica, který mu umožnil pokračovat v kouření? Kouření je zvyk a jenom člověk sám se může rozhodnout, že s tím něco udělá. Já jsem vysledoval, že když podáte správný lék dané osobě, osoba se začne cítit dobře, silná a šťastná, a nepotřebuje žádné další stimulační látky jako jsou cigarety nebo káva, a to přinejmenším po několik měsíců. Pokud člověk dokáže tuto dobu využít, může se nakonec škodlivého návyku zbavit. Pokud však pokračuje v kouření či pití, tyto dvě věci srazí jeho organismus zase dolů, a čím více je organismus na dně, tím více stimulantů potřebuje. Pokud nevyužije výhody prvního období po požití léku, kdy se cítí dobře, promarnil či ztratil příležitost odkopnout své špatné návyky. My víme, že u našeho pacienta byl lék účinný, a to z několika věcí, které řekl: kašel od 1.00 do 5.00, což jsou hodiny zhoršení u Kalia, také zhoršení průvanem. Kalium carbonicum je jedním z léků, společně s lékem Silica a Psorinum, které trpí obrovskou citlivostí k průvanu; dokonce i k malému průvanu, který prochází pode dveřmi! To je citlivost léku Kalium carbonicum. Lidé Kalium carbonicum jsou velmi svědomití, chtějí svoji práci dokončit, a to co nejlépe. Možná náš pacient pije tolik kávy, aby vydržel dobře obsloužit všechny své zákazníky. A ve chvíli, kdy obslouží posledního zákazníka, začne ho bolet hlava a stoupne mu krevní tlak. Řekl bych, že v tomto případě musíme pacientovi nařídit, aby přestal kouřit a pít kávu a musíme mu podat lék Kalium carbonicum. Zkusil bych podat opět nízkou potenci. Protože ještě neužíval lék v LM potenci, přijal bych váš návrh a podal mu nízkou LM potenci po nějakou dobu. Sledoval bych, jak se vyvíjí po podání léku a poté, co přestal kouřit a pít kávu. Věřím, že se jeho organismus zase zvedne .

George Vithoulkas založil několik léčebných a vzdělávacích center klasické homeopatie. Organizuje výzkum. Je autorem popularizačních knih (Homeopathy- medicin of the new man) a odborných děl (Science of homeopathy - vyjde v češtině příští rok v nakladatelství Alternativa), Materia medica viva a spoluautorem Synthesis. Vydává časopis Classical Homeopathy. Pořádá školení a semináře v mnoha zemích. V současnosti je pravděpodobně nejznámějším žijícím homeopatem.

Využití snů při homeopatickém předepsání a provingu

Edward Whitmont

Převzato z časopisu The Homeopath č.62, 1996

Přeložila Ing. T. Chudáčková

Dr Rajesh Shah se ve své eseji „Dvě stě let homeopatie“ v 61. čísle časopisu The Homeopath / viz též článek stejného autora Požadavek doby v č. 10 Homeopatie/ zabýval velmi důležitou otázkou, totiž jak správně využívat sny při volbě léku. Z celého srdce souhlasím s jeho kritikou zlehčeného a nadšeně diletantského přístupu k posuzování snů při předepsání. Také však musíme dbát na to, abychom s vaničkou nevylili i dítě. Základem je sen do hloubky pochopit a ne jen vyhledat příslušné symptomy v rubrikách repertoria. Stavět předepsání na určité ojedinělé představě nebo motivu snu je podle mého názoru nespolehlivé a patrně i zavádějící, stejně jako příliš snadná, povrchní a rychlá „interpretace“.

Pokusíme se toto dilema vyjasnit.

Psychologický přístup, na němž je založen tradiční způsob, kterým se sny při provingu ověřují, zařazují do repertorií a využívají při předepsání, je v současné době považován za mylný a ani následný metodický postup není uznávaný. V dobách Kenta a Hahnemanna ještě panovala představa, že sny jsou nenormální či patologické produkty iracionální stránky mysli, jistá forma selhání ganglií. Z tohoto předpokladu vyplynul závěr, že je možné sny v té formě, jak byly zaznamenány při provingu, bez obav považovat za účinky zkoušené látky, a tudíž že se podle této indikace dá i předepisovat.

Ve světle poznatků moderního výzkumu snů a klinických zkušeností hluboké psychologie (Jungiánské psychoanalýzy - pozn. red.) už tento tak očividně „nepochybný“ přístup neplatí. Víme, že sny ani zdaleka nejsou žádnou patologickou odchylkou. Jedná se o naprosto normální a dokonce velmi důležité orientační, adaptivní a korekční projevy, které posilují a kompenzují funkce lidského vědomí. Snové představy jako zvířata, hadi, psi, zloději, lidé, obchody, smrt atd., které jsou v našich repertoriích a materiích medikách zařazeny jako „symptomy“, se ve skutečnosti soustavně objevují v běžných snech normálních lidí a tudíž se při určení patologie vůbec nedají využít. Skutečnost, že se takovéto představy ve snech objevují, má proto sama o sobě z hlediska předepsání jen velice malou hodnotu. Takové informace nejsou o nic významnější než například zjištění, že daný člověk používá určitá slova či gesta. Sny jsou vlastně „slova“ a „gesta“ iracionální oblasti psychiky. Není ani tak důležité, že se určitá slova nebo gesta objevují, ale z klinického hlediska záleží na tom, jakým způsobem

jsou vyjádřena a navzájem spojována, tedy jaký význam, schémata a příběhy se ve snech promítají a co mají odkrýt. Teprve když slova či gesta nějakým způsobem zkombinujeme, budou vyjadřovat určitou myšlenku a ta nám pomůže zjistit, zda se nějaká patologie vyvinula či ne a případně jaké je povahy. Pokud někdo použije slovo „spasitel“ nebo „svět“, neznamená to z hlediska diagnostiky nic. Pokud nás však tato osoba bude vážně ujišťovat, že je „spasitel světa“, začneme přemýšlet, zda by se nemohlo jednat o paranoii. Podobně je tomu i u snů. O přítomnosti, nepřítomnosti či povaze patologie se nedozvídáme ze slov, totiž v tomto případě ze snových představ, ale z příběhu, který tato slova sdělují. O emocionální a mentální stránce člověka nevypovídají představy samy o sobě, ale jejich struktura a význam, které už mají povahu symptomů.

Přesněji řečeno sny například o hadech, vodě, autech nebo zlodějích patří ke standardnímu jazyku lidské psychiky a nemají tudíž z hlediska předepsání žádnou hodnotu. V našem životě se neustále nějakým způsobem promítají instinkty (hadi), důležité životní emoce (voda) nebo síla, která nás v životě žene vpřed (auta), protože ke všem těmto oblastem si těžko hledáme vztah a s obtížemi je přijímáme jako součást své bytosti. Pokud však tyto prvky nedokážeme přijmout, mohou nás ve formě odmítnutých vlastností „okrádat“ o energii a o jisté stránky našeho vlastního já (zloději). Léky zařazené do těchto rubrik tudíž mohou, ale také nemusí být ty pravé. Spolehlivějším vodítkem pro předepsání je symbolický význam děje, který tyto představy ve snu zprostředkovávají: v jaké atmosféře se setkání s hadem odehrává, zda ten, komu se sen zdá, nebo jiná osoba v hrůze prchá nebo jestli je had krotký a vše proběhne v přívětivé atmosféře, jestli člověk ve vodě plave nebo zda mu hrozí, že se by se mohl ocitnout pod hladinou a utopit se, o jaký typ auta se jedná a k jakému účelu se používá (soutěživost, podnikání, tížádstivost, okázalost?), které osoby jsou ve snu v pozici lupičů a jaký charakter má to, čeho se chtějí zmocnit, tedy jaké oblasti psychiky jsou ohroženy.

Máme-li sen dobře pochopit, je také třeba jej porovnat s uvědomělými postoji daného člověka. Sny se sice s těmito postoji nikdy úplně neshodují, ale často v některém směru dojdou dále a/nebo kompenzují jejich jednostrannost.

Sen o „padání z výšek“ může člověka varovat, že je příliš odvážný a má tendenci přeceňovat své síly, nebo u někoho, kdo se moc „rozjel“, může představovat hrozící „pád“. V rámci kompenzace se může takový sen zdát také někomu, kdo pokládá sám sebe za statečného a potřebuje se střetnout se svou vlastní potlačenou bázlivostí. Jedině pečlivou analýzou konkrétní osoby i snu je možné rozlišit, které z možných souvislostí a duševních stavů jsou v daném případě podstatné. Patříčný lék vůbec nemusí být v rubrice „sny o padání“ uvedený, přestože je tato rubrika poměrně rozsáhlá. S ohledem na totalitu symptomů by se v prvním případě mohlo jednat o Arnicu a zmíněný symptom bychom našli v

rubrice „smělý“, ve druhém případě by mohlo jít o Cannabis a ve třetím o Pulsatilla nebo Siliceu, přestože ani jeden z těchto léků v rubrice „padání“ nenajdeme. Sen o autě někdy vyvolává asociace bezohledné jízdy, která může symbolizovat bezohlednost jako obecný životní postoj. Takový sen bychom pak měli interpretovat jako symptom, který je třeba hledat v rubrice „bezohlednost“ a ne „sny o autech“. Někdo, kdo vystupuje jako příjemná Pulsatilla nebo Phosphorus, se může během rozhovoru zmínit o snu o chladnokrevném zabíjení. Krutost tohoto snu nás může navést na Anacardium nebo Nitric acid, z nichž ani jeden není v rubrice „sny o vraždě“.

Máme-li vyvodit závěr tak závažného významu, musíme klást otázky, analyzovat asociace, emocionální reakce, vzpomínky a zkoumat oblasti, které se nějakým způsobem vztahují k daným představám a které pacient považuje za nepodstatné nebo se jimi nechce zabývat. Jenom tak se dají odkryt emocionální a existenciální problémy, které si daná osoba doposud neuvědomuje a které nám pomohou odhalit příslušné a někdy i základní mentální symptomy nezbytné pro volbu léku.

Umět spolehlivě odhalit význam snu nepochybně vyžaduje náležité vzdělání i klinickou zkušenost. Dr. Shah má naprostou pravdu v tom, že zdaleka nestačí mít z pacienta jenom určitý „pocit“. Tento „pocit“ může být pro homeopata v jistém směru velmi cenný, ale pouze za předpokladu, že je schopen proniknout tak hluboko do svého vlastního nevědomí, aby dokázal rozlišit, do jaké míry se do tohoto „pocitu“ pacienta sám promítá a z jaké části se jedná o hodnověrný postřeh. Tento „pocit“ vůbec nemusí odpovídat skutečnému obsahu snu a neospravedlňuje unáhlené předepsání. Sny zdaleka není možné vykládat „deseti různými způsoby“. Existují empiricky odzkoušené a ověřené metody klinické interpretace snů, které se dají naučit. Různé školy hloubkové psychologie se v současné době do začné míry shodují v tom, že sny mají charakter přirovnání či metafor. Shodují se i ohledně informací o dynamice nevědomí, kdy je na postavy či předměty ve snu v souvislosti s dynamikou asociací nahlíženo jako na různé aspekty psychiky pacienta. (Podrobný výklad o interpretaci snů najdete v publikaci Edwarda C. Whitmonta a Sylvie Perera, *Dreams - a Portal to the Source*, Routledge London.)

I další faktory nasvědčují tomu, že používání jednoduchých snových představ zařazených do běžně používaných repertorií není spolehlivé při provingu a tudíž ani při volbě léku. V průběhu dřívějších provingů psychologické stavy a sny daného člověka před provingem nikdo nezkoval. Tudíž neexistují žádná kritéria, podle kterých by bylo možno rozlišit sny údajně vyvolané působením léku od snů, které jsou pacientovi vlastní a pod vlivem provingu se pouze aktivovaly nebo jen snáze vybavily. Dokonce ani když se stejný motiv opakuje ve snech několika proverů, se nedá říci, jestli se tyto sny vztahují ke zkušnému

léku, a nebo zda se jedná o reakci na proving jako takový, na vedoucího provin-
 gu nebo na kolegy v dané skupině. Je známe, že se „provingové sny“ objevují v
 rámci očekávání provingu již před podáním léku nebo dokonce i placebo. Tyto
 faktory zvyšují nespolehlivost využívání snů, které se zdají proverům, jejichž
 vědomé ani nevědomé psychické stavy nebyly před provingem náležitě pro-
 zkoumány. (Tyto konkrétní otázky řeší Peter König a Uta Santos König v publi-
 kaci Berberis, Rhododendron, Convallaria, Burgdorf Verlag, Gottingen, Germa-
 ny, která má v nejbližší době vyjít).

Shrnutí: Z výše uvedených důvodů je nespolehlivé využívat snové představy
 v tak zjednodušené formě, jak jsou uvedeny v běžně používaných repertoriích a
 nekriticky prezentovány v rámci provingů. Pečlivou analýzou snů s ohledem na
 jejich skutečný vnitřní význam a na reakci pacienta však na druhé straně můžeme
 získat velice cenné informace, které nám pomohou odhalit mentální symptomy,
 které jsme přehlédli nebo které jsou při standardním rozhovoru nedostupné.

*Edward C. Whitmont MD je autorem knih The Symbolic Quest, Psyche and
 Substance (přepřacované vydání v North Atlantic Books, 1991) a The Return of
 the Goddess (Routledge). V poslední době napsal knihy Illness and Healing a
 společně se Sylvii Pereirou Interpretation of Dreams (Routledge 1991). Je znám
 jako jungiánský analytik, homeopat a učitel. Byl hostem na semináři Homeopa-
 tické společnosti (Society of Homeopats) na jaře 1991.*

Dárek pod homeopatův stromeček:

Více než stovka našich lékařů již používá tento diagnos-
 tický software, pracující s Kentovým repertoriem a Boe-
 rickovou materií medicou. Nyní je možno mít tento pro-
 gram i s novým upgrade, do něhož byly zaneseny nejno-
 vější úpravy překladu a dále materie mediky od Kenta,
 Allena a Pulforda - celkem 1900 stran textu. Informace a
 objednávky na adrese a telefonu Alternativy.

O povaze homeopatie

Steven Cartwright

Přeložila Ing. T. Chudáčková . Převzato z časopisu Classical Homeopathy.

Minulý rok mi Společnost Winstona Churchilla poskytla prostředky na studijní pobyt v amazonském dešťovém pralese, a tak jsem strávil nějakou dobu s indiánským kmenem Shipibo blízko řeky Ucayali ve východní části Peru. Mým cílem bylo seznámit se s jejich způsobem léčení, které jsou v zásadě šamanské. Když se můj pobyt v této oblasti chýlil ke konci a přesouval jsem se na sever do Ekvádoru, kde jsem chtěl podobným způsobem studovat indiánský kmen Shurahů, měl jsem dopravní nehodu, při níž jsem si vážně zlomil nohu. Vinou tohoto zranění jsem se musel vrátit do Anglie, kde jsem podstoupil operaci a pak dva týdny ležel v nemocnici v Oxfordu. Během této doby jsem měl spoustu času a mohl jsem přemýšlet o tom, co se vlastně přihodilo a co jsem prožil v Peru.

Setkal jsem se s tradičními léčiteli, kteří nemocným zpívají, rozmlouvají s duchy a velmi dobře znají lesní rostliny a živočichy. Jsou to hluboce duchovně založení lidé, kteří věří, že vše, co se kolem nás děje, má svůj význam, a že je všechno posvátné, země, nebe, řeky. Poté jsem se během osmačtyřiceti hodin ocitl v nemocnici vybavené nejmodernější technikou, kde chodí lékaři v bílých pláštích, všude je plno různých přístrojů a v celkové atmosféře není po duchovnu ani stopy. Radost, barevnost a vitalitu lidí z kmene Shipibo jako mávnutím proutku vystřídalo chladné a sterilní prostředí britského lékařského zařízení. Byl to tak nápadný a nepochopitelný kontrast, že jsem během pooperačního pobytu v nemocnici musel neustále přemýšlet o rozdílech mezi šamanským léčením, homeopatií a školskou medicínou. Tehdy jsem dospěl k následujícím otázkám: V čem spočívá základní rozdíl mezi homeopatií a školskou medicínou? Co je vlastně homeopatie? Léčím homeopaticky osm let, ale co vlastně při tomto léčení ve skutečnosti dělám?

Vybalil jsem si, co mi řekl ředitel Společnosti Winstona Churchilla na recepci po schválení mého pobytu v Peru. Řekl mi, že jim žádný z homeopatů, kterých se ptali, nedokázal náležitě vysvětlit, v čem spočívá podstata homeopatie. Jako homeopat jsem asi měl být překvapen, ale ve skutečnosti mě to příliš neudivilo, protože ani mně nikdo podstatu homeopatie uspokojivě nevysvětlil. Taková situace mě neuspokojovala. Vědomí, že homeopatie funguje, nestačí, protože člověka v některých okamžicích přepadají pochybnosti, zda se víra rodí z pochopení. Čím hlubšího pochopení člověk dosáhne, tím oddaněji homeopatii věří a pružněji a s větším porozuměním vybírá léky. Podstata homeopatie je skutečně velice hluboká a závažná otázka, kterou si nepochybně musíme soustavně klást, pokud nemáme vyděsit ty, kdo se v homeopatii nevyznají.

Za nějakou dobu mi začaly hlavou probleskovat zlomky odpovědí na tuto otázku, až jsem jednoho dne základní rozdíl mezi homeopatií a školskou medicínou pochopil úplně.

Již před výpravou do Peru jsem asi čtyři roky sledoval léčebné postupy šamanů a také jsem se jich sám účastnil. Do Peru jsem se pak vydal proto, že jsem intuitivně věděl, že šamanské léčení a homeopatie spolu do velké míry souvisejí. Pak jsem náhle pochopil, že šaman a homeopat mají v podstatě mnoho společného: jejich oblečení a techniky se sice liší, ale oba dva hledají smysl, význam nemoci, kdežto klasický lékař se zabývá jejím mechanismem.

Význam a mechanismus, duch a hmota. V tom spočívá celý rozdíl. Od té doby mi začalo všechno do sebe zapadat.

Procházel jsem si deníky, které jsem si psal v Peru (zaznamenával jsem si vyléčené případy, jichž jsem byl svědkem, rozhovory se šamany, podivné události) a při tom mě zaujal rozhovor s Donem Mateo, šamanem kmene Shipibo, který žije v malé vesničce na břehu jezera Yarinacocha, kde jsem tehdy bydlel i já. S pomocí tlumočnicka mi sdělil, co se odehrává, když za ním přijde nemocný člověk. Během první návštěvy pozoruje, naslouchá a snaží se dané osobě alespoň zčásti porozumět, někdy se mu hned napoprvé podaří případ pochopit úplně. Po první návštěvě někdy pacient odejde vyléčený, někdy se mu alespoň uleví. K šamanovi se pak vrátí podruhé, potřetí, někdy dokonce i počtvrté. A při jedné z těchto návštěv, může se to stát i během té první, šaman najednou zjistí, že pochopil, že ví, co je s danou osobou v nepořádku. Šaman sám to nazývá tak, že mu duchové ukázali pravdu. A právě ve chvíli, kdy šaman všemu porozumí, probíhá léčení. Zpěv a rostlinné odvary, které jsou součástí léčebného postupu, nemocnému pomáhají, ale dokud šaman „nepochopí“, nikdy nedojde k uzdravení.

Podobnost tohoto přístupu s homeopatií není možné přehlédnout. Pacient může k homeopatovi přijít několikrát, ale vyléčit se může jen pokud homeopat pochopí povahu nemoci, pokud pacientovi porozumí.

Absolutně rozhodující je moment poznání a pochopení. Pokud homeopat danou situaci nepochopí, pokud nepronikne k podstatě problému, je velice nepravděpodobné, že by pacienta vyléčil. O co se však vlastně jedná, co člověk v takové chvíli pozná, čemu porozumí? Jde o význam nemoci. Pro šamana i homeopata je stěžejní význam. Oba se ptají: „Proč?“

Šamanovi pomáhají „poznat“ duchové. Homeopat má k dispozici pouze symptomy. A intuici.

Jako patrně mnoho studentů homeopatie (a asi i ne jeden praktikující homeopat) jsem i já hloubal nad slovem „totalita“. Co je vlastně „totalita symptomů“? Ta nepostizitelná totalita, s níž se musí příslušný lék shodovat! Teď je mi vše jasné. Totalita případu je jeho význam. Holistický přístup je zaměřený na vý-

znam - a pokud odhalíte význam nemoci, dokážete ji vyléčit. Jako homeopat vím, že mám hledat co nejpodobnější lék. Ale čemu má být nejpodobnější? Symptomům? Ne. Významu? Ano. Uvědomil jsem si, že v homeopatii vůbec nejde o to najít lék, který odpovídá symptomům či obrazu léku. Musí odpovídat významu. Symptomy nás jenom na tento význam navádějí. Podstatou homeopatie je najít lék, který vyvolává nemoc, jejíž význam je shodný s významem nemoci daného pacienta.

Kolikrát se už vyřešil případ podáním léku, který v žádné materii medicie ani repertoriu ve spojitosti s příslušnými potížemi vůbec není uveden?

Symptomy samy o sobě nejsou důležité. Mají význam jen tehdy, když se z nich dá vyčíst celkový význam. Lék je třeba vybrat podle celkového významu, a ne jen podle symptomů. Pokud je možné význam pochopit přímo (tím se budeme zabývat později), hrají symptomy při výběru léku ve skutečnosti jen podružnou roli nebo na nich nezáleží vůbec.

Na tomto místě bych rád uvedl výstižnou definici, která vymezuje pojem homeopatie bez matoucích a zbytečných výrazů jako „symptom“ nebo „obraz léku“, na nichž jsou ostatní vysvětlení homeopatie postavena.

„Jakoukoli nemoc bez ohledu na to, jakým způsobem vznikla, je možno vyléčit podáním látky, na jejímž zdroji ani způsobu přípravy nezáleží, která podle všeobecné zkušenosti vyvolává stav podobný nemoci, kterou pozorujeme u pacienta.“

Úplně každý stav má svůj význam a z tohoto významu i pramení. Najít látku, která odpovídá určitému stavu znamená najít to, co vystihuje příslušný význam. Každý jednotlivý stav se však může projevat celou řadou různých symptomů, z nichž některé jsou zcela běžné i u jiných nemocí. Takže pokud se pokoušíme najít substanci, která odpovídá symptomům, často nevystihneme celkový stav (význam), a tudíž se nám nepodaří případ vyléčit. V zen buddhismu se praví, že „někoho učít je jako ukazovat na Měsíc. Ten, kdo se táže, se nesmí dívat na prst, ale na Měsíc.“ Stejně je tomu se symptomy. Dívejte se, jakým směrem ukazují, ne na ně samotné.

Při provingu se objevuje mnoho symptomů, ale účelem ve skutečnosti není shromažďovat symptomy jako takové, protože ty mají jen obrátit naši pozornost na význam nemoci vyvolané lékem. Při provingu bychom měli postupně zjistit, jak se člověk ve stavu vyvolaném lékem cítí. Když pochopíme podstatu léku, dokážeme jej používat pružně a rozumně, ale pokud pro nás nějaký lék představuje jenom soubor symptomů, dokážeme jej přinejlepším předepsat mechanicky a tudíž často chybně.

Když jsem pochopil, že ústřední místo v homeopatii má význam, začal jsem se zabývat tím, jak ve skutečnosti probíhá proces léčení, a o tom bych se teď rád zmínil.

Z toho, co mi řekl šaman kmene Shipibo Don Mateo, bylo zcela zřejmé, že v jeho případě má léčebné účinky samotný akt „poznání“.

Hahnemann v Organonu uvádí, že podobné nemoci na sebe navzájem působí léčivě, a také poukazuje na skutečnost, že určité situace či procesy mohou mít léčivé účinky bez ohledu na to, zda vznikly náhodně či záměrně, pokud tyto situace či procesy vyvolávají stav nemoci podobný stavu pacienta. A léčivě působí samozřejmě také lék označovaný jako „similimum“. Jak spolu mohou tyto čtyři léčebné postupy souviset? Domnívám se, že takto:

Člověk se cítí nemocný, přestože ve skutečnosti v nemoci vlastně jen uvázne. Nedokáže to pochopit, nerozumí situaci, a tak je nemocný dál. Nemoc je vyvolána a udržována svým významem a účelem. Toto „zakletí“ se dá překonat jen tak, že člověk pochopí význam nemoci.

Šaman pochopí význam nemoci, předá toto poznání pacientovi, ten je vědomě či nevědomky vstřebá a vyléčí se. Jako homeopat mám tu zkušenost, že moment pochopení, pokud se podaří k němu dospět, má úžasné kouzlo, pacient a homeopat společně k něčemu dospějí, odhalí důležitý poznatek. To je určitým způsobem posvátné a lidským působením neovlivnitelné.

Podáme-li pacientovi similimum, vystoupí náhle význam jeho nemoci do předí. Člověk svou nemoc pochopí na velmi hluboké úrovni, často ani není schopen vyjádřit to slovy. Její význam vyplývá na povrch ve snech, pocitech a symbolicky také v příznacích, u kterých došlo ke zhoršení. A tím se nemoc vyléčí.

Další možnost je, že se pacient buďto náhodou, nebo v rámci záměru lékaře střetne se situací, která má stejný význam jako jeho nemoc. Zase svou nemoc na velmi hluboké úrovni pochopí a následně se vyléčí. Nemocná osoba se také může střetnout s jinou nemocí, která má stejný význam jako jeho vlastní nemoc. Tím se význam zvýrazní, člověk „pochopí“ a uzdraví se.

Na tomto místě je třeba zdůraznit, že význam slova „pochopit“ je v tomto kontextu poněkud širší, jeho obsahem je i cítit, vnímat, vědět. Tento prožitek se většinou těžko vyjádří slovy, obvykle se dá vystihnout jedině prostřednictvím symbolů a představ. „Pochopení“ není záležitostí rozumu a nedá se k němu dopracovat cestou logického myšlení, je to něco jako požehnání. Existují techniky a postupy, které pomáhají „pochopit“, ale v podstatě je člověku prostě najednou všechno jasné. Šaman pochopí význam nemoci přímo z pocitů a představ, které mu v jistém změněném stavu vědomí předkládají duchové. Já šaman nejsem, a tak požívám určité systémy symbolů (o nichž se zmíním později), které mi pomáhají význam vytušit. Při tom se automaticky mění stav mého vědomí, přecházím do alfa stavu, kdy je člověk otevřený a snadno přijímá. V normálním (beta) stavu je mysl příliš aktivní a pracuje analyticky a logicky a podle mého názoru v takovém stavu člověk není schopen význam odhalit.

Během svého nuceného pobytu v nemocnici jsem se neustále vracel k ústřednímu rozdílu mezi významem a mechanismem. Význam jsem již rozebral, ale co mechanismus? Jak je možné z pohledu homeopatie vyložit školskou medicínu, jejíž přístup je veskrze mechanistický? Může nám být nějakým způsobem prospěšná?

Má nemoc jako taková také mechanistickou stránku? Pokud je podstatou nemoci význam, pak význam proniká a prostupuje celou bytostí, stejně jako duch. Jak homeopatie, tak praktiky šamanů léčí nemoc ducha (význam). Oba tyto přístupy patří mezi léčebné metody zaměřené na oblast ducha. Ale co pak školská medicína se svým mechanistickým přístupem? Ta nahlíží na tělo výhradně z jednoho pohledu - jako na stroj, kde probíhají biochemické a fyziologické procesy a rozvíjí se patologie. Školská medicína klade otázku „jak?“ a ne „proč?“. Otázky, které se ptají „proč?“, totiž spadají do oblasti významu a ducha. Školská medicína existenci ducha nepřipouští, a tím pádem neuznává kategorii významu ani důležitost individuality.

Měli bychom tedy mechanistický přístup zcela zavrhnout? Domnívám se, že ne. Mechanismus je důležitý. Funkce těla se řídí určitými pravidly a zákonitostmi. Duch sice prostupuje celým tělem a působí na ně (nejdříve onemocní duch a pak teprve tělo), ale tělo má i své vlastní mechanismy. Pokud působíme na nějaký orgán či tkáň, tento orgán reaguje předpokládanými patologickými projevy. To je podstata lidského těla jako biologického druhu v protikladu k jednotlivci. Takže při jakékoli nemoci má každý svou individuální stránku, tedy nemoc ducha spjatou s významem nemoci, a na druhé straně také tělo, které jako biologický druh reaguje do velké míry předpokládaným mechanistickým způsobem podle toho, o jaký vliv se jedná, např. zranění, infekce, toxiny atd.

Jinými slovy při jakékoli nemoci vystupují na povrch jednak symptomy nemoci ducha (zvláštní, charakteristické, specifické symptomy, které sdělují jistý význam) a za druhé symptomy vzniklé v důsledku působení nemoci ducha na tělo (běžné, obecné, obvyklé symptomy, které mají velkou cenu pro školskou diagnostiku, ale pro homeopata jsou naprosto bezcenné). Závažnost těchto běžných symptomů závisí na tom, jak hluboké je onemocnění ducha a jak dlouho trvá, zda se jedná o akutní či chronickou nemoc.

Běžné symptomy souvisejí s funkčními problémy nebo s degenerativními změnami tkání a v důsledku těchto změn i vznikají.

Pokud se podaří ducha vyléčit ve stadiu, kdy se objevily jenom funkční poruchy, problémy a s nimi spojené symptomy zmizí spontánně přirozenou cestou podle principu homeostázy (tj. pokud je člověk zdravý, všechny procesy v těle jsou v rovnováze, po odstranění rušivého vlivu se opět do rovnovážného stavu vrátí). Pokud však rušivé vlivy působily na tělo takovým způsobem, že došlo k degenerativním změnám tkání, tak tělo po vyléčení ducha nedokáže spontánně a

přirozeně vyřešit své problémy. Předpokládám, že tomu tak je proto, že určité tělesné rovnováhy se dostaly za bod spontánní reverzibility. V situacích, kdy je nutno působit přímo na změněné tkáně a orgány, potřebují pacienti specifické léky, orgánové léky, matečné tinktury a sarkody.

Homeopatie a školská medicína jsou paradoxním způsobem komplementární. Duch a tělo, význam a mechanismus. Problém spočívá v tom, že je třeba rozlišovat symptomy týkající se významu (ducha) a symptomy, které souvisejí s mechanismem (tělo). Školští lékaři tyto typy symptomů nerozlišují a ani je rozlišovat nemohou, neboť léčí veškeré symptomy tak, jako by byly vznikly v souvislosti s mechanismem. Homeopat však tyto rozdíly rozpoznat dokáže, a proto má daleko lepší předpoklady k tomu, aby nemoc léčil rozumně, pružně a účinně. Tedy ještě jednou: v důsledku nemoci ducha se v oblasti mysli i těla objevují charakteristické a zvláštní symptomy, které mají určitý význam. Nemoc těla, přestože pramení z nemoci ducha, se projevuje na mysli i na těle běžnými symptomy, které žádný význam nemají. Je-li nemocný duch, je také potřeba duch léčit, a to je možné například v homeopatii. Nemoc těla, pokud se nevyřeší spontánně a přirozeně po vyléčení ducha, vyžaduje tělesné léky - matečné tinktury, orgánové léky atd.

Jako homeopat jsem se vždycky snažil najít lék, který působí na nemoc ducha - lék, který je spjatý s příslušným významem a tudíž vystihuje totalitu symptomů, jenom jsem to donedávna nedokázal takto formulovat. Díky tomu, že jsem tuto oblast pochopil, nyní cítím, že jsem schopen s jistotou rozlišit, kdy je potřeba, aby lék působil jen na určitý problém, který je nepochybně produktem mechanismu, a ne ducha.

Stále se cítím být klasickým homeopatem, ale nyní chápu, že v případě potřeby je vhodné použít i orgánové léky, sarkody, doplňky výživy, rostlinné tinktury atd. V první řadě se vždycky ptám „Proč?“, „Jaký má tato nemoc význam?“ a poté, co tuto oblast vyřeším, se někdy zabývám i mechanismem.

Význam je opravdu ze všeho nejdůležitější. Pokud nepochopíme význam, nemůžeme nikoho vyléčit. Pokud nevyřešíme význam předem, nemůžeme účinně působit ani na mechanismus.

Ale jak dokáže člověk „pochopit“ podstatu? Jak se dá odhalit význam nemoci? Racionálním uvažováním se dá pracovat jenom k mechanismu, ale k významu nikoli. Význam člověk buďto „pochopí“ nebo ne. Intuicí je možné vycítit význam přímo a existují i metody, které nám mohou pomoci „pochopit“, ale k významu nikdy nemůžeme dospět racionální cestou. Význam se projevuje schematicky prostřednictvím představ a symbolů, a pokud jej chceme odhalit, musíme do těchto „jazyků“ proniknout. Každý význam se například projevuje v rámci určité struktury a někdy se podaří význam případu pochopit, když se zaměříme na strukturu daného případu - na generálie, mentální dispozice, opako-

vané typy potíží, vlastnosti. Jindy nás na význam případu navedou symboly a představy - sny, prvky, nálady, barvy, tvary, čísla. Nebylo by však skvělé, kdybychom dokázali význam odhalit přímo? Šamanovi se ve změněném stavu vědomí zjevují představy, které přímo vypovídají o významu nemoci. Ti z nás, jimž je přístup šamanů příliš vzdálený, mají jinou možnost. Kromě všech výše uvedených metod existuje ještě jeden výborný a všestranně použitelný systém symbolů, který nám dokonce ještě před rozhovorem umožní získat o pacientovi a podstatě jeho bytí včetně dědičných vztahů spoustu informací a tím nám neocenitelným způsobem pomůže při zjišťování významu nemoci. Tímto systémem symbolů je astrologie. Astrologie nám umožní obejít projevy a dostat se k hladině významu přímo, což je podle mého názoru velice cenné.

Horoskop podrobně popisuje vše, co se pacienta týká, je to v podstatě mapa jeho bytosti, jeho ducha. V rámci tohoto pojednání nemám dost prostoru, abych vysvětlil, jak používám astrologii v praxi. Alespoň však tuto myšlenku nastíním. Rovnováha energií planet (archetypálních sil) popsanych v horoskopu určitého člověka nepochybně odpovídá jeho „konstitučnímu“ léku. A existuje ještě jedna praktická a dobře použitelná souvislost. Z horoskopu pacienta je také možné vyčíst, jaká má miasmata. Díky tomu, že astrologie proniká k významu přímo a význam předchází projevu, se také dá zjistit, v jakém směru je člověk náchylný, jinými slovy jaké nemoci jsou u něho pravděpodobné či možné. Horoskop popisuje význam přímo, obchází symptomy a tudíž se i vyhýbá složité situaci, která vzniká při výběru symptomů pro repertorizaci. Já nyní již jen zřídkakdy případ repertorizuji. Poslouchám, co pacient říká, zaznamenávám si symptomy, to vše vztáhnou k horoskopu pacienta a vyberu lék, který odráží rovnováhu energií planet (archetypálních sil) v horoskopu popsanych. Jinak řečeno vyberu lék, který má stejný význam jako horoskop. Uvědomuji si, že při tomto způsobu práce je třeba celý případ do hloubky prozkoumat a rozebrat a doufám, že o tom pojednám v příštím článku. Zde jsem chtěl jen poukázat na to, že je možné význam vyčíst přímo a že se tím otevírají mimořádné úžasné možnosti léčení. Nepochybně existují i jiné systémy intuitivních předpovědí, které se dají v homeopatii využít. V současné době se právě touto oblastí zabývám. Jsem však přesvědčen, že k tomu, abychom někoho vyléčili, je třeba situaci pochopit a pochopení zase vyžaduje otevřenou a vnímavou mysl, a proto stačí s otevřenou myslí vnímat vše, co je dostupné.

Steven Cartwright, Ph.D., R.S.Hom, praktikuje v Oxfordu

Infekce nebo miasma?

Edward C. Whitmont

Převzato z Journal of the American Institute of Homeopathy, únor, 1948.

Přeložila MUDr. Ludmila Jiráčková

Je určitá nemoc důsledkem invaze mikroorganismů, a nebo je přítomnost bakterií a virů až druhotná a primární je vnitřní porucha? Pokusil jsem se o analytické zhodnocení dostupných experimentálních i klinických materiálů, které mohou posunout tuto otázku z oblasti emocí k faktickým argumentům a určit bakteriologii náležité místo v rámci homeopatické filozofie.

Experimentálně bylo ověřeno, a o tom nemusíme pochybovat, že naočkováním virulentního kmene bakterií do organismu lze vyvolat určitou nemoc. Ale je opravdu takový umělý laboratorní experiment kopií průměrné klinické infekce? Německý vědec Pettenkofer vypil kulturu živých zárodků cholery a z pokusu vyšel bez jakýchkoli příznaků nebo poškození. Víceméně neustále jsme vystaveni patogenním organismům (streptokokům, stafylokokům, Kochovým bacilům), ale infekce se rozvine jen občas. Mnozí lidé procházejí epidemiemi bez následků, ačkoli jsou v kontaktu s patogenními činiteli úplně stejně jako ti, kteří jim podléhají. A tak se experimentální a klinické důkazy zdají být přinejmenším protichůdné. Tento zjevný protiklad se vysvětluje nejrůznějšími faktory individuální dispozice a rezistence. Musíme se ptát dále, co podmiňuje tuto rezistenci a jaké jsou specifické vztahy mezi vnitřní dispozicí nebo rezistencí a vnějším činitelem, tedy infekčním agens?

Reakcí na chlad je vazokonstrikce a zvýšená tvorba tepla; expozice slunečnímu světlu vede k ochrannému ztmavnutí kůže; zásada zavedená do žaludku vyvolá druhotné zvýšení tvorby žaludeční kyseliny; účinek povzbuzujících látek je vystřídán sekundárním útlumem. Napadení patogenními bakteriemi vyvolá tvorbu protilátek. Každá částička potravy je dokonale rozštěpena a zbavena své „cizí“, „vnější“ podoby a pak je resyntezována do úplně jiné struktury. Tyto různé příklady ukazují, že obvykle život udržuje svou integritu, které říkáme zdraví, neustálým vzdorováním a - uvnitř hranic organismu - obracením procesů, které pocházejí zvnějšku. K patologii dochází, pokud vnější síly proniknou beze změny do našeho nitra nebo když je obrana proti nim nedostačující: příkladem může být popálení, otrava nebo infekce. Všechny faktory vnější přírody, ať fyzikální, chemické nebo biologické, i ty, které obvykle považujeme za neškodné, jsou potenciální příčinou nemocí, jen proto, že jsou součástí okolní přírody. Z tohoto hlediska není zásadní rozdíl mezi léky, jedy nebo mikroorganismy. Nemoc nebo smrt nastane tehdy, když impulsy z okolí převládnu nad tvořivými silami lidské bytosti, které působí proti nim.

Etiologie

Okolnosti vedoucí k nemoci spadají do jedné z následujících tří kategorií:

1. Vnější invazivní faktor je natolik silný, že bezvýhradně překoná obranyschopnost organismu: příčina nemoci je vně organismu.
2. Jeden nebo několik specifických obranných faktorů je oslabených, takže umožní vniknutí odpovídajícího infekčního agens; příčina nemoci leží zčásti vně a zčásti uvnitř organismu.
3. Kterákoli funkce našeho systému, sama o sobě, může být pozměněna takovým způsobem, že místo aby byla v protikladu k vnějším silám, stane se jim podobná; spontánně se vytvoří „enkáva“ s odlišnou, „nepřátelskou“ funkcí: příčina nemoci spočívá uvnitř organismu.

1. Nemoci podmíněně exogenně

Pokud je vnější činitel obzvláště silný a agresivní, jeho útok je většinou úspěšný. Přesto je takový čistě exogenní typ onemocnění - což je standardní bakteriologický pojem - omezen na laboratorní pokusy s umělým vnesením infekce, a pravděpodobně také na prudké epidemie; je to i mechanismus nejružnějších otrav potravinami nebo léky. Za normálních okolností je exogenní činitel udržován pod kontrolou. K nemoci dojde, když někde povolí naše obranyschopnost a nebo pokud něco uvnitř nás pozve útočnicka dovnitř. Jak lze vysvětlit takový stav snížené obranyschopnosti?

2. Nemoci podmíněně zčásti exogenně a zčásti endogenně

Hahnemann ve své knize Chronické nemoci považuje akutní onemocnění za projev chronické konstituční diatézy: snížená obranyschopnost nebo zvýšená dispozice k nemoci je důsledkem „znečištění“ organismu psorickým, syfilitickým nebo sykotickým miasmatem, jinými slovy - je důsledkem předchozí infekce. Pokud studujeme Hahnemannův popis toho, jakým způsobem dochází k nákaze a k přenosu miasmat, můžeme mít pocit, že předjímal moderní bakteriologii. A i když Hahnemann nepokročil dále, jeho „vágní“ pojem miasma lze jednoduše nahradit názvem specifické infekce, můžeme zahodit celou teorii psóry a místo ní dát přednost „exaktní“ bakteriologické diagnóze. Hahnemann už tehdy tvrdil, že všechny nemoci jsou důsledkem onemocnění jednou z miasmatických chorob, včetně takových stavů, jako je šílenství nebo epilepsie, u kterých se zpravidla neprokáže žádný bakteriologický nálezn. To lze vysvětlit tak, že kontaminace miasmatem vyvolá trvalou změnu v kvalitě konstituční reaktivity. Důsledkem bude - v řeči naší vlastní terminologie - snížená odolnost vůči exogenní infekci, ale také změna vnitřního fungování organismu, která povede k nemocem neinfekční povahy.

V té době to byla nejvíce vysmívaná část jeho učení. A přece ji podpořily a experimentálně ověřily moderní výzkumy v oblasti alergologie. Pokud je organismus jednou očkován, zůstává trvale ve stavu hypersenzitivity a odpovídá nejrůznějšími lokálními i celkovými příznaky na obnovený kontakt i s nepatrnou dávkou, a to nejen na původní, ale i na podobný nebo příbuzný antigen (např. sérum tyfové horečky aglutinuje také s bacily partyfu, infekce neštovicemi predisponuje k tuberkulóze, senzibilizace Kochovým bacilem zvyšuje vnímavost k streptokokové a stafylokokové infekci). Patologický (anafylaktický) typ reakce může být přirovnán k tomu, co se děje, když senzibilizovaný organismus produkuje symptomy nemoci jako odpověď na nový kontakt s exogenním patogenním činitelem. Imunitní typ odpovědi je analogický s účinkem izopatického nebo homeopatického léku. V tomto světle se Hahnemannovo tvrzení jeví zcela logické a je pochopitelné, že ve vleku původní infekce následuje nekonečný proud všech druhů a typů nemocí, obzvláště když se do celkového obrazu přidá vliv směsi infekcí, léků a potlačení.

Hahnemannova teorie miasmat

Hahnemannova teorie miasmat vysvětluje, jak může vést k nemoci i slabý exogenní činitel, pokud se setká s anafylaktickou nebo hypersenzitivní dispozicí. Než pokročíme dále, je třeba věnovat pozornost dvěma faktům, které se často přehlížejí.

Zaprvé Hahnemann nedefinoval psoru jako vyrážku nebo svrab, ale jako „chronickou nemoc, která představuje základ svrabu nebo svědivých erupcí“ „die dem Kraetz-Ausschlage zum Grunde liegende chronische Krankheit“ - Chronické nemoci (1825), str.15.

Ve světle předchozího je srozumitelné, jak počáteční senzibilizace psorou vyvolává nejrůznější projevy přecitlivělosti. Jedním z nich je snížená odolnost vůči napadení cizopasníkem *Acarus scabiei*. Skutečnost, že tento *Acarus scabiei* byl identifikován jako exogenní činitel a fakt, že špína podporuje infekci, v žádném případě nemění nic na tom, že snížená odolnost vůči tomuto cizopasníkovi má psorický původ a že samotný *Acarus* je podobný (similar) ve vztahu k antigenu (jak to demonstřují provingy i klinické projevy nosody *Psorinum*). A to přesto, že možná ještě neznáme přesně podstatu původního psorického činitele nebo jejich plurality.

Abusus léků

Hahnemann zdůrazňoval, a to je také důležité, že nadužívání léků porušuje ekonomiku organismu naprosto analogicky s vlivem tří chronických miasmat. Dokonce i alopatictí kolegové vzali lékovou přecitlivělost celkem výrazně na vědomí. Naše vlastní zkušenost se hemží příklady trvalého poškození léky. Dokonce i fyzikální faktory se řídí stejnými pravidly, takže omrzlá část těla zůstane po zbytek života zvýšeně citlivá i na mírný chlad; části těla, které byly popáleny

rentgenovým zářením, zůstanou přecitlivělé nejen na působení kterékoli radiační energie, ale i na sluneční záření. Krásným příkladem, že pravidlo podobnosti má původ ve stejném obecném principu, je fakt, že imunologická, léčivá odpověď na malou dávku je protichůdná k anafylaktické reakci na větší dávku; potencionované Radium léčí rentgenové popáleniny, protože stimuluje proces protichůdný tomu, který je větší dávkou ochromen.

Všechno, co se nachází v prostředí kolem člověka, léky, nevhodné potraviny, bakterie, stejně jako fyzikální vlivy, jsou potenciální vyvolavatelé nemocí a jsou také schopné navodit to, co homeopatie nazývá miasmatickým stavem; totiž trvalou progresi původní patologie pod různými vnějšími projevy, nebo sníženou odolnost vůči původnímu nebo příbuznému infekčnímu agens. Tedy Hahnemannova teorie miasmatických stavů vysvětluje náš druhý předpoklad.

3. Nemoci podmíněně endogenně

Dosud se vnitřní dispozice vysvětlovala výhradně jako důsledek něčeho, co je vlastně stále vnější příčina. Ale musí také existovat příčina uvnitř nás, která zastaví naši obranu proti vnějšímu násilnému procesu, a tak umožní vznik takzvané primární infekce. Ta připraví půdu pro další nemoci.

Viděli jsme, že masivní bakteriální infekce (viz 1.) je v principu analogická s otravou léky. Obojí uvádí do pohybu vnější síly uvnitř člověka proti nedostatečné obraně, a výsledkem je buď imunita nebo miasmatická přecitlivělost (viz 2.) - záleží na relativní míře napadajících a reagujících sil. Předpokládejme specifický příklad: smrtelnou otravu strychninem vyvoláme velkými dávkami Ignatia amara. Když budeme místo toho opakovaně podávat potencionované malé dávky, rozvine se méně závažné postižení, které bude vykazovat charakteristické symptomy jako při provingu léku (příklad č.1). Pokud je jedinec přecitlivělý i na pouhou energii léku, stejnou nemoc Ignatia může vyvolat jediná dávka oslabené látky. Přecitlivělost může být důsledkem předchozího užívání léků, nebo senzibilizace malárií, a nebo protože temperament pacienta je charakteristický pro lék Ignatia. Až potud platí náš předpoklad č. 2. Avšak tento konstituční temperament anebo emoční šok nejen že vedou k přecitlivělosti, ale z nich vychází, dokonce spontánně, zvnitřku, nemoc, která vykazuje všechny symptomy vyvolané vnější Ignatia energií.

Podobnost této vnější energii Ignatia se tvoří spontánně z nitra. Tato enkláva jakoby vnějšího silového procesu interferuje s normální zdravou funkcí. Nicméně původ tohoto přísně endogenního poškození (ačkoli se podobá exogenní substanci) spočívá v impulsu z naší duchovní, mentální a emoční entity. Důkazem obecné platnosti příkladu je skutečnost, že při přesném výběru similima (což je komplex vnějších sil, podobný vnitřní nemoci) jsou mentální a emoční symptomy často primární a převažující. Naše mentalita vytváří vnitřní stav podobný potenciálnímu účinku vnější energie; protože vnitřní a vnější se vzájemně podobají, nemůžeme už dál vzdorovat tomu vnějšímu. Bariéry padnou a vnější

proces se začne šířit do našeho nitra. Tak je například určitý typ osobnosti nastavený na stav Phosphorus nebo Silica. Důsledkem může být invaze bacila tuberkulózy. Jiný, příbuzný typ osobnosti se dostane do stavu podobného tomu, jaký získáme při provigu Tuberculina; u něj také můžeme, ale nemusíme, nalézt bacily tuberkulózy. Vidíme, že samotný Kochův bacil, který je částí vnější přírody, je relativně malou částí mnohem širšího dynamického komplexu, v našem případě tuberkulinového miasmatu. Ten v sobě zahrnuje obrazy takových substancí, jako jsou Phosphorus, Silica, Lycopodium, Tuberculinum, atd. Bakteriální invaze je vzhledem k miasmatické dispozici až sekundární. Dispozice vychází z mentální a emoční konfigurace, nebo z chronické přecitlivělosti v důsledku předchozí senzibilizace (viz 2.).

Objevení se nových nemocí

Jak vyplývá z předchozího textu, objev nových nemocí můžeme chápat jako odraz utrpení a porodních bolestí našeho duchovního a emocionálního růstu. Je to fascinující úkol studovat příchod a průběh nemocí jakožto nedílnou součást biografie, ale také historie lidstva v jeho různých vývojových etapách. Stačí uvést jen několik příkladů. Vzpomeňte si na lepru vztahující se k období od biblických časů až do pozdního středověku; na syfilis, která vstoupila do našich dějin v éře počátku moderního vědomí, v období renesance, kdy byly rozbity okovy scholastického teologického myšlení. Vzpomeňte si na tuberkulózní pacienty s jejich přecitlivělým, příliš inteligentním, příliš optimistickým a idealistickým vzhledem (srovnejte s knihou Thomase Manna *Magická hora*, kde je popsán mentální obraz Phosphoru a Tuberculina a uvědomte si, jak častou nemocí byla tuberkulóza v tom racionalistickém a přesto podivně idealistickém a optimistickém 19. století). Srovnejte to s chladným, těžkopádným, beznadějným postojem pacientů s rakovinou, který tak hluboce odráží převládající postoj naší současné doby.

Infekce nebo miasma?

Jaká by tedy měla být naše odpověď na otázku, zda infekce nebo miasma? Zdá se, že idea i homeopatický popis miasmát vystihují lépe velmi flexibilní rovnováhu a polaritu mezi vzájemně se doplňující endogenní a exogenní příčinou nemoci, než to činí úzké pojetí infekce. Ta ve skutečnosti popisuje jen masivní bakteriální invazi a naprosto přehlíží endogenní příčinu nemoci.

A navíc zkoušky nosod dokazují, že u mnoha různých klinických stavů vůbec nenajdeme bakterie v jejich hrubé materiální podobě (např. *Medorrhinum* a bronchiální astma; *Tuberculinum* a nádory prsu; *Dysenterická směs* u ischiasu atd.). Analogicky k tomu onemocnění *Calcarea* nebo *Silica* nemusí, kromě stavů pokročilé patologie, vykazovat žádnou výraznější poruchu v metabolismu zmíněných minerálů. A tak předpokládáme, že bakterie, tak jak je známe, jsou pouze malou fyzikální částíčkou v mnohem širším komplexu dynamických sil, který

výstižněji popisují, i když jej nemusí přesně vymezovat, symptomy miasmatického konceptu.

Protože bakteriální etiologie je jistě součástí našeho obrazu (i když ne celou), jsou hygiena a hygienická opatření stejně důležitá pro homeopaty i alopaty. Tím, že snižují hrozbu ze strany exogenního činitele, mohou odvrátit nebezpečné epidemie nebo je aspoň udržet pod kontrolou. Ale v případě sekundárních akutních exacerbací chronických miasmatických nemocí je rozhodující vnitřní přecitlivělost; opravdu pomoci může jen konstituční léčba. Bakteriostatika, která snižuje bakteriální virulenci, aniž by poškodila pacientovu reaktivitu nebo potlačila její projevy, mohou pomoci organismu získat čas v těch vzácných případech, kdy vnitřní lék není schopen dostatečně povzbudit ochromenou vitalitu ke klinické odpovědi. Je zajímavé, že čistě bakteriostaticky, bez vedlejších supresivních účinků působí pouze produkty rodiny mikroorganismů (bacilli, penicilium notatum, atd.). Možná to vyjadřuje další aspekt principu podobnosti. V epidemiích je člověk konfrontován s mimořádně nebezpečným exogenním činitelem, anebo s jednotnou hromadnou vnitřní dispozicí, která nachází své vyjádření v epidemickém léku. Je překvapivé, jak velký podíl na vzniku epidemií má stav psychiky - emoce napětí, strachu a nenávisti, které všeobecně převládají ve válečných dobách. Je dobře známo, že jakmile jednou vznikne epidemický cyklus, pak opakované pasáže přes živý organismus zvyšují virulenci bakteriálního kmene.

Očkování a imunologie

A co očkování a imunologie, jaký je jejich vztah k homeopatii? Naše studie ukazují, že pravidlo podobnosti je nezákladnějším a současně nejvýstižnějším vysvětlením pro širokou škálu jevů, z nichž jen omezená část spadá do imunologie. Očkování, tak jak je provádí alopatická škola a jak je chápe v úzkém pojetí imunologie, je spíše nevhodná a nepodařená aplikace mnohem širšího homeopatického principu. Nejlepší imunizací je v každém případě správně vybrané similitimum, ačkoli to bývá často specifická nosoda.

Praktické vedení případu s příklady

Aplikujeme-li naše úvahy na praktické vedení případu, nesmíme zapomenout, jak jistě všichni víte, že z označení stavu výrazem tuberkulózní nebo syfilitické miasma ještě nevyplývá, že bude předepsáno Tuberculinum nebo Syphyllum. Stejně jako porucha metabolismu vápníku nepotřebuje pokaždé Calcareum, ale třeba Sulphur nebo Phosphorus nebo Symphytum nebo Plumbum nebo dokonce Vitamin D. A tak je možné předepsat na tuberkulózní stav kterýkoli z antituberkulózních léků, z nichž jen jeden je nosoda. Na druhou stranu rozpoznání miasmatické podstaty případu a znalost vztahu léků k různým miasmátům může často pomoci při nalezení správného léku.

Slečna C.

Slečna C., 46 let, servírka, svobodná, bezdětná. Opakující se ulcerózní tonsilitidy, šestkrát až desetkrát ročně, s horečkou přes 39 stupňů. Dvakrát tonsilektomie. Teď jsou vředy lokalizované na pravém patrovém oblouku a šíří se na měkké patro. Ostře ohraničené ploché vředy se žlutavou spodinou. Pacientku jsem viděl poprvé v akutním stavu, kdy měla v okolí ulcerací zarudlý farynx. Při fyzikálním vyšetření nebylo nic pozoruhodného, kromě krevního tlaku 180/110. Subjektivní symptomy: zhoršená teplem lokálně i celkově, v noci, průvanem, tučným jídlem; zlepšená chladným vzduchem, studenými nápoji (hrdlo). Pravostranné postižení. Hojný lepkaý pot. Touží po slaných jídlech.

Akutní fáze okamžitě ustoupila po předepsání Mercurius vivus 5M. Přesto přetrvávaly ulcerace a chronická bolest v krku spolu s pocitem celkové slabosti. Sulphur trochu zlepšil celkový stav, ale neovlivnil objektivní nález. Brzy přišel nový akutní stav a všechno se vrátilo zpátky. Mercurius iodatus flavus, Lycopodium, Psorinum, Nitric acid a Kali bichromicum měly jen malý vliv. Hledal jsem lék, který by mohl nastolit pořádek v organismu viditelně neschopném přiměřeně reagovat na nemoc. Symptom přetrvávajícího nočního zhoršení mě vedl k výběru Syphilina. První dávka 200 vyvolala skvělou odpověď, která vydržela čtyři měsíce. Pak přišla nová akutní exacerbace, s dobrou odpovědí na Mercurius vivus. Poté už Syphilinum nepomohlo, přesto se celková kondice pacientky zlepšila. Ale konečně jsem našel miasma, a to vneslo do případu aspoň trochu světla. Při dalším výběru léků jsem bral v úvahu její vztah k syfilis. Dvě dávky Aurum 200 v průběhu dalších dvanácti měsíců přinesly další zlepšení přerušené jen dvěma akutními vzplanutími, které vyžadovaly Nitric acid a Mercurius vivus. Na konci tohoto období Aurum už nepomáhalo, přestože mezitím dostala i dávku Syphilina. Tehdy jsem podal Mezereum 200, dvě dávky během tří týdnů. Od té doby, už celý rok (čas napsání článku), si pacientka na nic nestěžuje, neměla už žádný další návrat bolestí v krku a vředy úplně zmizely. Ačkoli Mezereum má ulcerace v hrdle, které se zhoršují místním teplem, těžko by mě napadl tento lék, kdybych při studiu materie mediky nevěnoval zvláštní pozornost syfilitickým lékům. Tato pacientka byla stará panna a pravděpodobně se nikdy nesetkala s klinickou syfilitickou infekcí.

Slečna M.

Slečna M., 33 let, studentka umění, svobodná, bezdětná. V anamnéze několik příhod tonsilogenní septikémie. Před rokem byla provedena tonsilektomie. Od té doby občas trpěla křečovitými bolestmi v hrudníku a břiše s pocitem nedostatku vzduchu a dušnosti a mívala také záchvaty mdloby. Od puberty narůstající slabost. Silná, bolestivá menstruace, která ji vysilovala. Levostranná migréna a bolesti v srdeční krajině. Neschopná vykonávat ani nejtěžší práci.

Fyzikální vyšetření: hubená, vychrtlá, se shrbenými rameny, vyčerpaného vzhledu. Mastná kůže s akné. Chronická faryngitida. Enteroptóza se spastickou zácpou.

Subjektivní symptomy: lhostejná, zádumčivá, emočně přecitlivělá, odpor ke společnosti, citlivá na hluk, zhoršení před bouřkou, po koupeli, po jakékoli námaze, teplem i chladem, při změně počasí, ve vlhkém počasí, před menses. Zlepšení na čerstvém vzduchu, který vyžaduje, a při vzplanutí vyrážky. Sklon k častému nachlazení. Pálení chodidel. Levá strana těla více postižená. Bolesti jsou tlakové, ochromující, pomalu přicházejí a pomalu odeznívají. Hojné pocení. Svědicí vyrážka na hrudníku. Při repertorizaci vede Sulphur a Phosphorus. Po podání Sulphuru se zhoršila bez následujícího zlepšení. Když neúčinkoval správně indikovaný lék, rozhodl jsem se pro nosodu; Tuberculinum 200, 500 a 1M podané v období dvou let pomalu, ale neustále zlepšovalo její kondici. Pak se vývoj zastavil na mrtvém bodě. Zkusil jsem znovu Sulphur, také Phosphorus a Silicu, ale bez výsledku. To bylo na jaře roku 1947, kdy propukla v New Yorku epidemie očkování proti neštovicím. Při rozhovoru se pacientka náhodou zmínila o těžké lokální reakci na očkování v dětství. Předepsal jsem Variolinum 200, a to mělo ohromující účinek. Čtyři týdny poté pacientka přišla se splývající herpetickou erupcí velikosti desetacentu na horním rtu, která byla nejprve purulentní, pak černá a nakonec se udělal tlustý strup, který posléze odpadl - byla to dokonalá napodobenina vyrážky u neštovic. Všechny symptomy se zřetelně zlepšily a obecně všechno postupovalo dolů.

Osm týdnů po předepsání se postup opět zastavil. Při hledání dalšího léku jsem si vzpomněl, že plané neštovice jsou směsí pravých neštovic a syfilis. Syphilinum by také bylo komplementární i k Tuberculinu, i k Variolinu. Dal jsem jí jednu dávku Syphilina 30. Po této jediné dávce nastalo nejprve hluboké zhoršení, po kterém následovalo celkové zlepšení, které stále pokračuje, pět měsíců po podání léku. Pacientka má jen malé bolesti, neomdlévá ani nemá záchvaty dušnosti, je veselá, společenská a pomáhá s prací v domácnosti. Do konce si na tuto zimu plánuje akce mimo domov. To pro ni bylo v posledních sedmi letech naprosto neslýchané. Tento případ samozřejmě stále ještě není u konce. Předpokládám, že Syphilinum bude pracovat dlouhou dobu. Později se možná objeví indikace pro některý lék z minerální říše. U této pacientky nejsou naprosto žádné známky klinické tuberkulózy nebo syfilis. Bratr a strýc její matky prodělali tuberkulózu. Matka má astma a chronickou apendicitidu a hodně jí pomohlo Lycopodium, po kterém následovalo Syphilinum.

Pokud případ vykazuje jasné symptomy, které indikují určitý lék, je samozřejmě nejlepší předepisovat na tyto symptomy bez předsudku miasmatu. Ale při nedostatku symptomů může porozumění miasmatickému pozadí poskytnout chybějící článek v tom malém množství důkazů, na nichž můžeme založit své předepsání.

Smutný příběh s dobrým koncem

MUDr. Hana Pokorná

Pacientka - právnička narozená 1953 s DG Ulcerózní colitis

Anamnéza:

- v dětství často otitidy - bilatt. zhoršení v noci
- časté rýmy - sinusitidy - punkce 1.sin nejčastěji užívala autovakcínu, od té doby zlepšení
- 1x pneumonie v dětství
- angíny nemívala - ráda nosí roláky, vadí jí , když jí fouká na krk
- občas bolesti hlavy z 1.dx do 1.sin strany zlepš - tlak na hlavu
- od dětství zácpa , v pubertě často užívala projímadla
- časté nadýmání - pomáhá masáž břicha
- pije málo - ne studené

Psychické stresy:

- rodiče velmi staří - cítila se být spíše vnučkou - nesla to těžce
- v 16 letech po opožděném návratu z večírku a výčitkách rodičů tlak na hrudi, nemůže dýchat, studený pot, srdce buší v krku
- tento stav se ještě 2x opakoval po 10 letech za jízdy v autobuse
- náhlá smrt bratra o 18 let staršího (autohavárie)
- v té době těhotenství neplánované - přítel si ji nechce vzít - protože není rodinné zázemí - nakonec se svatba koná, ale ve 22. týdnu těhotenství ukončeno pro těžkou vrozenou vadu dítěte. V prvním trimestru těhotenství prodělala velmi těžkou střevní chřipku.

Ne zcela chtěné manželství je velmi problematické. Manžel je nesamostatný. Ona musela být „mužem v sukních“ a vše řídit.

Umírají její rodiče - manžel z toho zcela kolabuje - pálí fotografie a vyhazuje je z okna.

Ztrácí její úctu a respekt.

Jednoho dne k ní přistoupí a s hlavní pistole u hlavy řekne: „Já tě zabiju,“ a cvakne nenabitá pistole. Toto je událost, která se nese jejím dalším životem a často ji opakuje i při vyšetření.

V té době náhle zešedivěla.

Od té události se bojí samoty, cítí se opuštěná (rodiče nemá), manžel žárlivý.

I přes velké výčitky svědomí, že její rodiče by nesouhlasili s rozvodem, bylo toto manželství rozvedeno.

Po dvou letech se opět vdává, nyní manželství velmi šťastné - jen se občas budí hrůzou, že má za manžela toho "minulého".

Často sny o jejích rodičích, kteří se tváří velmi zle, nepřístupně a jsou na ni našťvaní pro rozvod s prvním manželem.

Během druhého těhotenství se objevují první příznaky choroby, ve třetím měsíci se objevuje průjem, krvácení čerstvé i tmavé krve, dle lékařů hemoroidy, vše záhy po porodu zdravého dítěte přešlo, objevilo se asi za 2 roky opět, nyní již vyšetřena a léčena pro klasickou dg ulcerózní kolitidu.

Zhoršení ráno, po zbytkové stravě, často křeče, po kterých nenásleduje stolice.

Mezi 10 a 11 hod. pak jde opakovaně stolice, objemná, páchnoucí po zahnívajících trávě, s hnísem a proužky krve.

Vertikální poloha.

Nejvíce jí choroba vadí společensky - nemůže sportovat, jak by chtěla.

Léčba Sulfasalazinem a Prednisorem.

Po zlepšení zdravotního stavu absolvovala šťastně i třetí těhotenství a přichází se homeopaticky léčit.

Po repertorizaci této anamnézy se nejčastěji objevovaly léky Merc, Sulh, Puls. Podala jsem Aconitum H200 (Boiron) spíše podle včítění se do případu, kde šok z přiložené hlavně pistole ke spánku sehrál určitě velkou roli.

Pacientka asi 3 týdny po podání šla na kolonoskopii. Docela se bála, protože její průjmy se právě během té doby výrazně zhoršily. Byla však překvapená, že objektivní nález lékařů na střevě byl velmi dobrý, krevní obraz byl také celkem v normě.

Co však bylo zvláštní a co hned na první kontrole pacient spontánně udává, že se jí poprvé zdál, sen ve kterém její rodiče jsou opět ti milí, hodní lidé, kteří poprvé jako hodná babička a dědeček přijali její děti.

Nyní něco víc jak čtvrt roku po podání léku se subj. pac. cítí fyzicky a psychicky velmi dobře. Velmi výrazně redukovala svoji alopatickou léčbu, a přesto stolice je v současné době prakticky normální.

Případ vlastního syna

MUDr. Václav Lukáš

Jde o mého vlastního syna Petra, 9 let. Vždy velice čilý chlapec s normálním vývojem, bystrý a ve škole neměl nikdy žádné obtíže. To, co mě jako otce přivedlo k homeopatickým úvahám, byla jeho nerozhodnost - nejen mezi několika problémy, ale i mezi dvěma jídly, hračkami. Někdy nezvladatelnost, „šasťkování a grimasování“, občas nebyl k zastavení ani důraznějšími verbálními prostředky. Velká, až uchvacující upovídanost, téměř opět nezastavitelná, „likvidující“ i výtky matky k jakýmkoliv problémům. Velice často se při kritice či nesouhlasu objevilo křečovitě sevření úst a celého obličeje, divoké koulení očima spojené dále se zvýšením napětí horních končetin, částečně i dolních, jakoby „epistotonus ve stoje“. Báł se tmy, bránil se buď přímo nebo provozováním různých činností odchodu ke spánku, dokud s ním v pokojíčku nebyla jeho starší sestra. Dveře do pokojíčku nechtěl mít zavřené. Občas pronesl neslušné až lascivní poznámky. Mé příliš malé homeopatické zkušenosti způsobily, že jsem nebyl schopen se rozhodnout mezi několika možnými léky. Až v březnu 1996 nám zcela spontánně sdělil, že již minimálně půl roku, mluví-li na něj někdo, z druhé strany slyší neurčité hlasy, resp. něco, co se hlasům podobá, a to ve škole i doma. Tím se vysvětlilo i zhoršení ve škole, protože se nemohl soustředit - hlasy jej rušily. Tato nesoustředěnost zřejmě kolísala, protože i hodnota známek ve škole kolísala od jedniček ke trojkám, výjimečně i čtyřka. Při pečlivějším studiu obrazu Stramonium, což je jeden z léků, který mě napadl, jsme si s manželkou uvědomili další zřetelné symptomy z posleních dnů - nápadně široké zornice, a to i při pohledu do jasného světla, např. do okna. Opakovaná sdělení: „Maminco, ty máš ale velkou hlavu“. A při přímém dotazu sdělil, že i někteří spolužáci se mu „zdají jiní“.

Ve fyzikálním nálezu nebylo nic pozoruhodného, kromě obtížné bradavice na patě pravé nohy, kterou se nedařilo odstranit žádnými obvyklými prostředky. Provedl jsem na počítači repertorizaci.

Nasadil jsem Stramonium 30 CH 3x týdně 5 kuliček.

Vzhledem k tomu, že je to vlastní syn, kontrola probíhala vlastně nepřetržitě. Následuje postupné vylíčení všech změn:

Zornice se vrátily do normálního stavu za několik dní. Hlasy ve škole vymizely do jednoho týdne, do 14 dnů neměl hlasy ani doma. Došlo ke zklidnění „verbálních projevů“, přestalo „koulení očima a křeče“. Asi za 14 dní po nasazení napsal ve škole po nemoci jako jediný diktát na jedničku, paní učitelka jej „nemohla poznat“, opět byl pozorný, známky se dostaly do předchozích hodnot. Asi po třech týdnech mě překvapil rázným vstoupením do pokoje a zcela rozhodným sdělením týkajícím se různých věcí, proč chce to a ne ono. Po dřívějším

rozpačitém krčení rameny a opakovaném „já nevím“, když jsme se snažili Petra přimět k rozhodnutí, to bylo velmi překvapivé. Postupně byl již ochoten jít spát sám i při zavřených dveřích. Stal se samostatnějším, přestal mít již obavy ze všeho, co neznal. Po překonání dřívějšího nepřiměřeného strachu se během několika měsíců propracoval v hokeji, ke kterému se dostal minimálně o 3 roky později než jeho vrstevníci, přes 5 výkonostních kategorií až do své věkové skupiny. Bradavice na noze se zcela ztratila. Nasadil jsem Stramonium D 200, jednorázově.

Když jsem se o této mé zkušenosti zmínil na kursu v Kroměříži mým zkušenějším kolegům, byl jsem dotázán na ev. negativní zkušenost se psy. Odpověděl jsem záporně, ale vzápětí jsem si uvědomil, že náš syn je některými povahovými, ale i fyziognomickými rysy velice podobný tchánovi. Ten byl 5 let internován za války v koncentračním táboře a od té doby má velký strach ze všech psů, zejména velkých. V návaznosti na tento fakt mi manželka přiznala, že také ona se bojí velkých psů a že i Petr se jako malý psů bál. Že by rodinné miasma?

Celkově tedy došlo k výraznému zlepšení, resp. ústupu všech negativních „vlastností“. Pouze asi v poslením měsíci udává, že nemá rád, když někdo trpí a když má někdo nesnáze.

Homeopatický diagnostický program KENT

Kartotéka Repertorizace Vyhledání rubriky Nástroje Materie Okno Pomoc Konec

Výsledek repertorizace [Lukáš Petr, 26.8.1996]

Lék	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Pačet	Součet
Stram.	3	3	2	1	3	2	3	3	1	3	2															11	26	
Bell.				3	1	2			3	1	3	1														7	14	
Caust.	2	2	2		1					1	1															6	9	
Hyos.			2		3					3	1	3														5	12	
Camph.	2	2		2		2		2		2																5	10	
Calc.		2			1		2	1	3																	5	9	
Phos.		2		2		2	1	2																		5	9	
Ars.					1		3	1	1	1																5	7	
Chin.				3				2	2	3																4	10	
Anac.					1		2	3	2																	4	8	
Lyc.		2						3	2	1																4	8	
Lach.					3		2	1	1																	4	7	
Nux-v.					1		3	2	1																	4	7	
Op.					2		2	1	2																	4	7	
Puls.			2				1	2	2																	4	7	
Acon.		2		1		1	2																			4	6	
Iod.					1		2	1	2																	4	6	

Pořadí podle

počtu výskytů

součtu hodnot

Symptomy Tisk Polychrest Graf

Materie m. Přepis Pomoc Zavři

Přehled symptomů		
A	Mysl	STRACH samota, když je noc
B	Mysl	STRACH tma, z
C	Mysl	STRACH psi, ze
D	Mysl	BLUDY hlasy, slyší vzdálené
E	Mysl	HOVORNOST
F	Mysl	POSUNKY, dělá naznačuje své tužby pomocí
G	Mysl	BLUDY psi napadají jej
H	Mysl	MANIE
I	Mysl	SEBEDŮVĚRA, nedostatek
J	Oko	ZORNIČKY dilatované
K	Břicho	BOLEST křečovitá, svírává hysterická
L	Mysl	KLEJÍCÍ křeče, během

Oprava:

V minulém čísle našeho časopisu došlo u článku Homeopatická léčba bronchiálního astmatu omylem k záměně autorky překladu. Článek přeložila MUDr. Eva Adamovská. Za chybu se omlouváme. Při této příležitosti prosíme všechny naše spolupracovníky, aby se nezapomínali pod své příspěvky podepsat a případně uvést zdroj. Děkujeme.

redakce

Naše recenze

Rajan Shankaran: Duch homeopatie

Mgr. Jiří Čehovský

Vydal Klub homeopatie Sportinvalid, Košice, 1996

Inspirativní kniha zkušeného homeopata, který na sebe stále prozrazuje, že je žákem Hahnemannovým, ale především že je následníkem Kenta, stejně jako převážná většina indických homeopatů.

Podstatná část knížky se týká vyšetření pacienta, chápání jeho potíží, způsobu jejich interpretace a převodu do jazyka konkrétních rubrik Repertoria. Shankaran zde dospívá až k velmi volné interpretaci výpovědi a chování pacienta ve vztahu k rubrice Bludy, kapitoly Mysl. Je přesvědčen, že nemoc je vlastně bludem a chorobné projevy jsou bludné. Proto má podle něj téměř jakákoliv porucha svůj odraz v rubrice bludy. Tento přístup mu umožnil, podle jeho vyjádření, vyléčit řadu jinak těžko diagnostikovatelných případů. Knížka obsahuje výklad jednotlivých položek rubriky Bludy, a rubriky Sny, přičemž obsah těchto podrubrik je chápán velice široce a v obecnějších souvislostech. To se pak stává předmětem sporu (viz R. Shah v č. 10 a E. Witmont a zprostředkovaně G. Vithoulkas v tomto čísle). Podle mého názoru je přístup R. Shankarana zajímavý a dokumentuje, jak svobodně si může homeopat při výkladu rubrik Repertoria počínat, má-li obrovskou zkušenost, stojí-li za jeho soudy detailní a dokonalá znalost materie mediky a jestliže jako autor svou publikací směřuje do odborného prostředí, kde je hluboká znalost Kentovy metody absolutní samozřejmostí. Kniha působí na první pohled tak, jakoby Shankaran předepisoval jen podle specifických rubrik mysli. Tak tomu ale určitě není. Shankaran samozřejmě používá generálie (které Kent klade v Materii medicie na 1. místo) - ale nezmiňuje se o tom příliš často. A tak je jasné, že jeho krásný popis mentálních symptomů Aura není možné aplikovat na člověka, který je horkokrevný a který se ukryvá před sluncem, jakkoliv by byl svědomitý, zlepšen hudbou, měl náboženské sklony a anticipační úzkosti. Ruku na srdce: ti, kdo mají dlouhá léta zkušeností s klasickým předepisováním, dobře vědí, že existují i takové případy, kdy spolehlivé mentální charakteristiky prostě nelze určit.

Má osobní interpretace této knihy je taková, že Shankaran jednoduše doporučuje předepisování podle totality symptomů v souladu s klasickou homeopatií, jíž je reprezentantem, ale mluví hlavně o tom, co přinesl k dílu svých předchůdců navíc. Hovoří o svých individuálních poznatcích, které posouvají homeopatickou vědu a mění ji v umění na nejvyšší úrovni. Homeopatie je „art and science“, říkali už klasikové. Umělecké dílo je neopakovatelné - a stejně je tomu často i v homeopatii.

Vidím jedno nebezpečí, které se velmi názorně projevilo v předmluvě k českému vydání této knihy, str.3, řádek 6,7. Autor předmluvy (není podepsán) píše: „(Shankaran) zjistil, že je možné homeopatickou praxi výrazně zjednodušit.“ Velmi nebezpečný omyl!

Nejedná se o zjednodušení, ale povýšení na úroveň, které není možné dosáhnout bez zvládnutí onoho složitého základu, bez perfektní znalosti předpisování podle totality symptomů. Ten, kdo nemá stoprocentní základy, nikdy nemůže s úspěchem Shankaranův přístup opakovat - a pokud se o to pokusí, napáchá mnoho škody jak na svých pacientech, tak zejména na homeopatii, jejíž renomé závisí na úspěchu v léčbě. Proto tato kniha není, přes velké množství fakt, jež obsahuje, v žádném případě učebnicí.

Sympatické mi na knize připadá, že nenásilným způsobem mezi řádky opakuje Kentovy přednášky o homeopatické filosofii, ať už se to týká metody jediného léku, symptomů objevujících se po podání léku v reverzním pořádku atp. atp. Shankaran také, v souladu s Kentem, nesouhlasí s takzvanými akutnímu komplexy konstitučních léků. Považuje podání dalšího léku za změnu v preskripci, protože lék má vždy pokrývat celého člověka, to jest totalitu symptomů.

V materialistické Evropě a Americe znovu začínáme objevovat spirituální principy, na nichž je homeopatie postavena, začínáme mluvit o reálných souvislostech s šamanismem, alchymí, Jungovou idealistickou hlubinnou psychologií. Je nám stále zjevnější, že základní axiomy homeopatie nejsou slučitelné s tápající karteziánskou vědou. Ind Shankaran však ve svém Duchu homeopatie paradoxně používá kentovský termín „centrální narušení“ (týkající se původně Kentova „nehmotného centra“, Hahnemannovy „duchovní dynamis“) jen ve vztahu k nejvýznamnějším fyzickým orgánům („psycho-neuro-endokrino-imunitní systém“, definuje jej Shankaran). Tento důsledně materialistický přístup, tak cizí Hahnemannovi i Kentovi, pak systematicky uplatňuje jaksi proti duchu homeopatie a proti názvu své knihy. Mají snad už i v Indii potíže s pojišťovny a ministerstvem zdravotnictví? Jiné vysvětlení toho materialistického přístupu mne nenapadlo.

Co se mi na knize opravdu líbilo a co mi připadalo velmi užitečné, byly popisy několika léků z hlediska symptomů myslí. Např. Aura.

Až po napsání této úvahy o knize jsem si přečetl mnohastránkovou polemiku, kterou se Shankaranem vede na stránkách Classical Homeopathy, č. 2,3,4, nejznámější žijící homeopat vskutku světového renomé, Georges Vithoulkas, zastávající klasické homeopatie, autor mnoha knih, mezi jiným obsáhlé *Materia Medica Viva* a spoluautor *Synthesis*. Pokusím se jeho názory v krátkosti shrnout: V článku „Neporozumění Organonu“ Vithoulkas dokazuje, že celá Shankaranova metoda (to jest předepsání jen na základě několika náhodně vybraných

mentálních symptomů, které jsou položeny do nepřesně definovaných souvislostí, jsou vykládány jako „bludy“, atp.) vznikla nepochopením paragrafu 210 Organonu. Uvádí řadu případů, kdy by tato metoda nemohla být v žádném případě uplatněna. Zazlívá mu, podobně jako Shah, že opouští pole materie mediky a pouští se do oblasti nevědecké invence, imaginace, do neopakovatelných preskripcí. Zároveň tuto metodu označuje za prastarou a znovu oprášenou teorii signatur, která se již vícekrát v homeopatii neosvědčila. „Existují učitelé Homeopatie, kteří jsou zmatení, a tudíž matou své studenty, hlavně nováčky, kteří jim důvěřují a naslouchají jim v dobré víře.“ Na jiném místě se ptá: „Jsou veřejné semináře tím pravým místem k předkládání neověřených myšlenek, které jsou prezentovány jako zcela obvyklá pravda nevinným studentům? Je to seriózní? Je to vědecké? Je to etické?“

Vithoukas formuluje názor, že je nutno brát s velkou rezervou různé t.zv. „revoluční“ metody homeopatické léčby, ať už pocházejí zleva či zprava, a že pokud by se některé z nich podařilo výrazněji prosadit, mělo by to škodlivý vliv jak na homeopatické pacienty, tak i na homeopatii samu.

Osobně si ale myslím, že kritickému čtenáři škoda (nikdy) nehrozí.

Homeopatická literatura

K dodání ihned:

J.T. Kent:

Repertorium homeopatické materie mediky

Tabulkový seznam symptomů a léků tyto symptomy postihujících. Nejrozšířenější diagnostická pomůcka ve světové homeopatické praxi. Upravené 2. vydání, v němž došlo k opravě původního českého překladu. Pevná vazba. Právě vyšlo. 1300 stran, 1400 Kč.

Dr. H.C. Allen:

Klíčové symptomy homeopatické materie mediky

Tato světově známá Materie medika uvádí u každého léku ty nejcharakterističtější symptomy, které jej bezpečně odlišují od ostatních a vedou v praxi nejbezpečněji ke správnému předepsání. Nový pohled na homeopatické léky. V témže svazku připojeno: G.Miller: Vztahy homeopatických léků. Pevná vazba - koženka. 510 stran, 500 Kč.

J.T. Kent:

Přednášky o homeopatické léčbě

Podrobný popis homeopatické metody léčby. Zaměřeno pro potřeby denní praxe. Další dílo základního fondu homeopatické literatury. 240 str., 150 Kč.

Dr. Margery G. Blackieová:

Homeopatie - královská léčba

Autorka, osobní lékařka anglické královny a děkanka homeopatické fakulty v Londýně, vypráví poutavě a zajímavě o principech homeopatie, objasňuje její filozofii, pojednává o historii a osobnostech, uvádí popisy případů, údaje pro farmaceuty, použití léků, vysvětluje, jak léčit a jaké jsou její osobní zkušenosti s touto léčbou, která dokáže na rozdíl od klasické medicíny odstranit i alergie, artrózy, chronické záněty a mnohé další tzv. nevyléčitelné nemoci. 191 str., 110 Kč.

Připravujeme dotisky:

Samuel Hahnemann:

Organon racionální léčby

Zakládající dílo homeopatie. Německý lékař v něm stanovil všechny zásady homeopatické léčby, platné až po dnešek a prověřené časem i praxí. Nezbytné pro ty, kteří chtějí léčit. Druhé vydání vyjde v lednu 97. Pevná vazba. Cena cca 250 Kč.

J.T. Kent:

Homeopatická materia medica

Podrobná Materia medica. Základní studijní materiál. 3. vydání. 962 str., 950 Kč. Rozebráno, dotisk po shromáždění dostatečného počtu objednávek - zač. r. 97

William a Oscar Boericke:

Homeopatická materia medica s Repertoriem

Jedna z nejpoužívanějších Materií medik ve světové homeopatické praxi. Pro rychlou orientaci v případě. Charakteristické příznaky cca osmi set léků. Připojeno repertorium. 1000 stran. cca 1100 Kč. Momentálně rozebráno, dotisk po shromáždění dostatečného počtu objednávek - v r. 97

Pulford:

Klíč k homeopatické materii medicæ

2. opravené vydání. Materie medika amerického lékaře pro pokročilejší homeopaty. Určena pro holistické klasické předpisování. Obsahuje podrobný popis více než padesáti hlavních léků, které však tvoří v obvyklé klasické praxi více než 90% všech podávaných léků. Má zvláštní a velmi přehledný systém, usnadňující vyhledání přesného similima. Nejdříve u každého léku uvádí rubriku Identifikace s typickými klíčovými symptomy pro tento lék. Dále je uvedena rubrika Základní s výraznými charakteristikami léku, poté následuje Mysl a dále popis symptomů, rozdělený do rubrik podle patologie, anatomie a funkcí. Vyjde v lednu 97. Váz. cca 390 Kč.

Dr. Elisabeth Hubbard-Wrightová:

Rychlý kurz homeopatie

Knižka pojednává podrobně o metodě homeopatické léčby a pomáhá řešit denní problémy vyskytující se v odborné praxi. Obsahově velmi cenná učebnice. 80 str., váz. cca 180 Kč, 2. vydání vyjde v r. 97

Novinky:

Georges Vithoulkas:

Homeopatická věda (Science of Homeopathy)

Věhlasné dílo nejznámějšího homeopata současnosti. Základ moderního předepisování. Správné vyšetření, analýza, vedení případu, komplikované případy, metoda v teorii a praxi. Pevná vazba. Vyjde v prvním čtvrtletí 97. Cca 250 Kč.

MUDr. V. Petroci:

Studánky - obrazy dětí v homeopatických lécích

Eseje o homeopatických lécích. (Viz ukázka v č. 10) . Původní práce slovenského autora. Skripta. Cena 180 Kč. Vyjde napodzim 96.

Objednávky a informace:

Alternativa, Elišky Přemyslovny 380, 156 00 Praha 5,
tel./fax.: 02/4025961, e-mail: alternativa@ecn.cz
